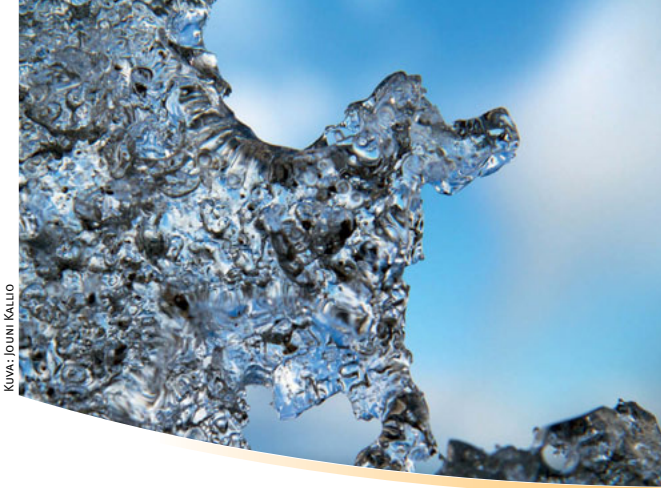

keppi ja porkkana

Valtiosektorin tiedote 1/2013

KUVA: JOUNI KALLIO

TÄSSÄ NUMEROSSA

- Seuraavan kierroksen tavoitteita mietitään jo
- Työsuojelua ennalta ehkäisten
- Luottamusmies käy neuvottelut virastoerästä
- Mikä on JUKO
- Asiakaspalvelu 2014 -hanke etenee
- Mitä matkakorvauksilla korvataan?

PÄÄKIRJOITUS

Seuraavan kierroksen tavoitteita mietitään jo

Valtion virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa ensi vuoden maaliskuun loppuun. Valmistautuminen seuraavalle neuvottelukierrokselle on kuitenkin jo alkanut. Yksi syy varhaiseen valmiuteen on, että myös varhennetun keskitetyn ratkaisun mahdollisuus on olemassa. Työnantajaliitto EK:n hallituksen kannanotot toki viittaavat siihen, että liittokohtainen kierros on edessä.

Palkankorotustavoitteita ei tässä vaiheessa ole mahdollista asettaa. Esillä ovat sen sijaan työelämän kehittämiseen liittyvät yleiset kysymykset ja ns. tekstিতavoitteet. Niistä keskustelu on aloitettu JUKO:n valtion neuvottelukunnassa.

Valtiolla jukolaisten ongelmana ovat monet työaikakysymykset. Vapaa-ajalla matkustaminen on edelleen pääsääntöisesti ilman korvausta tapahtuvaa. Mobiilityö tulisi ottaa käyttöön ja työaikapankit saada kattavasti koko valtionhallintoon. Vuorotteluvapaa on osoittautunut hyväksi keinoksi ladata akkuja tulevia työvuosia varten. Siksi sen käyttöä on joustavoitettava.

Työssä jaksaminen on edelleen suuri haaste. Työurien pidentämisen kannalta jaksaminen on keskeisessä asemassa. Työterveyshuollon kehittäminen ja johtamisen kehittäminen ovat jukolaisten toiveissa.

Valtiolla tapahtuu tavattomasti organisaatiomuutoksia. Pariaikaa käsittelyssä on mm. erittäin laaja tutkimuslaitosuudistus. Palkkasuoja ja muutosturva ovat näissä tilanteissa tarpeen. Uudelleensijoittumista edistää osaamisen ylläpito ja kehittäminen.

Määräaikaiset palvelussuhteet ovat edelleen suhteellisen yleisiä valtiolla. Määräaikaistarkastelut on saatava toimimaan kattavasti. Harkintaan on otettava myös perusteettoman määräaikaisuuden rangaistavuus.

Monet työelämän kehittämisen tavoitteet etenevät luontevasti keskitetyissä ratkaisuisissa. Paljon on tehtävissä myös pelkästään valtion sopimusalueella.

Jari Lehto

toiminnanjohtaja

Luonnontieteiden Akateemisten Liitto LAL

Työsuojelua ennalta ehkäisten

Valvonnan pääasiallinen keino ovat tarkastukset työpaikalla tai työntekopaikalla.

Aluehallintovirastojen Työsuojelun vastuualue vastaa asiakas- ja viranomaisaloitteisen työsuojelun valvonnasta, vakavien työtapaturmien, ammattitautien ja työperäisten sairauksien syiden selvittämisestä sekä niiden ehkäisystä, tuotevalvonnasta sekä osallistuu työrikosten käsittelyyn.

Kysimme miten työsuojelun arki näytetään tällä hetkellä valvojan viranomaisen arjessa. Vastaajana oli ylitarkastaja **Eini Hyttinen** Itä-Suomen Aluehallintovirastosta. Hän toimii myös Aluehallintovirastojen varapäälouottamusmiehenä ja Itä-Suomen aluehallintoviraston luottamusmiehenä.

1. Mitä pidät Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden tärkeimpinä valvontatehtävinä?

Henkilöstön edustajana näen työelämän haitallisten psykososiaalisten kuormitustekijöiden kokonaisvaltaisen hallinnan yhtenä merkittävimmistä. Jokaisella työnantajalla tulisi olla halu ja taito selvittää, miten voisi puuttua työpaikan ”heikkoihin signaaleihin” eikä reagoida vasta sitten, kun tilanne on hallitsematon.

Valvontaa suunnataan edelleen työurien pidentämisen kannalta merkittäviin asioihin, kuten työolojen aiheuttamien haitallisten kuormitustekijöiden hallintaan ja tapaturmien torjuntaan. Julkishallinnossa paljon huomiota saaneet kosteus- ja homeongelmat ovat myös valvonnan kohteena.

Työsuojeluvälön sisällön ja työtapoihin on tullut muutoksia, ja valvonnan suunnittelussa korostuu toimintaym-

päristöanalyysin merkitys sekä työelämän pelisääntöjen valvonta. Valvonnan tueksi on lisätty viestintä- ja sidosryhmäyhteistyötä sekä erilaisia hankkeita.

2. Millaisista asioista tuleen valvontapyyntöjä?

Eniten asiakasyhteydenottoja näyttää kertyvän työsuhteisiin, kuten palkkauksiin ja irtisanomisiin liittyvissä epäselvyyksissä. Tasaisesti yhteydenottoja viime vuosina on tullut työyhteisö- ja työsuhteisiin, työsuhteisiin ja sisäilmaongelmiin liittyvissä asioissa.

Viime vuosina muutospainetta ei millään toimialalla ole päässyt karkuun. On tyypillistä, että muutoksien keskellä ja epävarmoissa tulevaisuuden näkymissä työpaikat alkavat oireilla. Kaikilla ei ole valmiuksia nopeisiin muutoksiin eikä niiden hallinta ole toivotulla tasolla.

Työsuojeluviranomaisen valvontatyössä painopiste on ennaltaehkäisyssä, mutta kaikkea ei voi ennakoita.

3. Työhyvinvointia arvostetaan puhetasolla, mutta työpaikalla olosuhteet ovat usein rempallaan.

Miten hyvät periaatteet saataisiin paremmin jalkautettua työpaikatasolle?

Uskon yhteistoiminnan voimaan. Meillä on hyvä lainsäädäntö yhteistoiminnan tukena, mutta sen merkitystä ei edelleenkään riittävästi tunnusteta. Erityisesti esimiestyössä ja henkilöstöjohtamisessa tulisi ymmärtää, että avoin ja reilu vuoro-vaikutuskulttuuri edistää myös työpaikan laatua ja tuloksellisuutta.

Työpaikoilla johdon tulisi kehittää yhteistoimintaa henkilöstön edustajien kanssa. Yhteistoiminnan kautta ilman turhia vastakkainasetteluja löytyy paljonkin uusia luovia työhyvinvointia lisääviä käytäntöjä – moni hyvä vinkki ja toimintatapa piiloutuu puhumattomuuden työ- kulttuuriin.

4. Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen työturvallisuuslain muuttamisesta siten, että työajat mainittaisiin yhtenä seikkana, josta aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät työnantajan on selvitettävä ja arvioitava. Esitys perustuu työmarkkinakeskusjärjestöjen syksyllä 2011 tekemään raamisopimukseen. Kuinka tärkeänä näet tämän lainmuutoksen?

Jos tällä lakimuutoksella saadaan työpaikat tunnistamaan ja ymmärtämään joustavien työaika- ja työehtojen merkitys työntekijöiden jaksamiselle ja hyvinvoinnille, niin pidän lakimuutosta hyvänä.

Työajan seuranta ei mittaa oikealla tavalla asiantuntija- ja esimiestyötä, jonka onnistumisesta kertovat saavutetut tulokset paremmin kuin työpaikoilla vietetyt tunnit. Valitettavasti työpaikkojen työajanhallintatavat laahaavat pahasti jäljessä eivätkä tue työn tavoitteita. Esimerkiksi asiantuntijaorganisaatioissa työajan venyminen, työajan hallinta, tehokkuuskokemukset ja hyvinvointi kytkeytyvät toisiinsa monimutkaisesti. ■

Arja Laine
asiamies

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

Keppi ja Porkkanan lukijakyselyn tulokset
on luettavissa kotisivuilta www.keppijaporkkana.fi.
Kiitos kaikille vastanneille!

Luottamusmies käy neuvottelut virastoerästä

Neuvottelut voimassaolevan valtion virka- ja työehtosopimuksen virastoerästä käydään tänä keväänä.

Delegointivirastojen jukolaisia edustavat pääluottamusmiehet käyvät neuvottelut JUKOn toimiston ohjeiden mukaisesti ja kummien tukemana. MMM, metsänhoitaja **Esa Uotila** on toiminut pääluottamusmiehenä Metsäntutkimuslaitoksessa jo pitkään.

Järjestelmän kehittämiseen

”Tällä kierroksellahan neuvoteltava 0,5 prosentin virastoerä tulee käyttää palkkausjärjestelmän kehittämiseen. Siinä riittää pitkäjänteistä työtä etenkin, kun otetaan huomioon tavoite korjata asian- tuntija- ja esimiestehtävien palkkausta suhteessa saman vaativuuden tehtäviin yleisillä työmarkkinoilla,” pohtii Esa Uotila.

”Erityispiirteenä on se, että suunniteltu työ Metlan yhdistämiseksi osaksi perustettavaa Luonnonvarakeskusta on juuri aloitettu. Tyypillisesti laitosten yhdistä-

minen valtiolla on nostanut esiin myös kysymyksen palkkausjärjestelmien yhdistämisestä ja siihen varautumisesta. Nyt käytettävissä olevalla sopimuserällä ei voida ratkaista kerralla palkkausjärjestelmän kehittämistarpeita, mutta ratkaisun tulee tukea jukolaisten tavoitteiden saavuttamista”, hän jatkaa.

Neuvottelut yhteistyössä

”Neuvotteluyhteistyö Metlassa on toiminut hyvin. Neuvotteluissa tarvittavat tilastotiedot ovat olleet ajoissa saatavissa ja ilmapiiiri on ollut asiallinen niin työnantajan kuin muiden järjestöjenkin kanssa, vaikka tavoite-eroja toki onkin. Perälautaan ei ole viime vuosina jouduttu turvaamaan eikä ajoittaisesta väännöstä ole seurannut ongelmia jatkossa. Asiaa on auttanut se, että henkilöt ovat olleet tehtävissään jo pitkään. Jos paikallisesti sovittavien erien osuus palkankorotuksista kasvaa, tulee

pääluottamusmiesten neuvottelutaidon, JUKOn ohjeiden ja kummien tuki entistä tärkeämmäksi”, toteaa Uotila.

Uotilan mukaan suurin ongelma on ollut neuvottelujen aloituksen jääminen viime tinkaankin, jolloin jatkoajalle on ollut käyttöä. Niin näyttää käyvän nytkin. ■

Tapio Hankala
toiminnanjohtaja
Metsänhoitajaliitto

Sopimuskorotukset valtiolla 1.4.2013

Tämän sopimuskauden viimeiset palkankorotukset tulevat maksuun huhtikuun alusta alkaen. Palkkoja korotetaan valtiolla 1.4.2013 lukien yleiskorotuksella, jonka suuruus on 1,40 prosenttia.

Samasta ajankohdasta lukien on toteuttavana 0,50 prosentin virastoerä. Virastoerä tulee käyttää palkkausjärjestelmän kehittämiseen.

Neuvottelut on käytävä 15.3.2013 mennessä, mutta takarajaa voidaan sopia siirrettäväksi enintään kahdella kuukaudella. Perälautana on prosentuaalinen yleiskorotus. ■

Mikä on JUKO?

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO valvoo jäsentensä oikeudellisia, työmarkkinallisia, taloudellisia ja sosiaalisia etuja. Se muodostaa korkeasti koulutettuja edustavan julkisen alan yhteenliittymän.

Valtakunnallisena pääsopijajärjestönä se on vuodesta 1995 lähtien neuvottellut julkisen sektorin ja näihin verrattavissa olevien alojen akavalaisten virka- ja työehtosopimukset, joissa sovitaan palkoista ja muista palvelussuhteen ehdoista.

Julkisen alan viroissa ja toimissa jäseniä on runsaat 169 000. Jäsenistöä kuntien palveluksessa on noin 70 prosenttia, valtiolla noin 15 prosenttia, yliopistoissa noin 12 prosenttia ja seurakunnissa 2 prosenttia. ■

Asiakaspalvelu 2014 -hanke etenee

Asiakaspalvelu 2014 -hankkeen tavoitteena on, että kansalaisille tarjotaan julkisen hallinnon palvelut kohtuuetäisyydellä yhden luukun periaatteella.

Palvelupisteissä tarjotaan kaavailujen mukaan poliisin, työ- ja elinkeinotoimistojen, verohallinnon, maistraatin, ELY-keskusten, työvoiman palvelukeskusten, kuntien ja Kelan palveluja. Asiakaspalvelua suunnitellaan tarjottavaksi ainakin palveluneuvojan antamana paikan päällä ja asiantuntijan antamana etäpalveluna videoyhteyden välityksellä. Kunnat vastaavat yhteisen asiakaspalvelun järjestämisestä.

Hanke on syksyn aikana hahmotellut kahta vaihtoehtoa palvelupisteverkoksi. Valmistelun lähtökohtana on ollut, että asiakaspalvelupisteen vaikutusalueen asukkaista 90 prosentilla on pisteeseen enintään 40 kilometrin matka. Toinen lähtökohta on ollut sijoittaa asiakaspalve-

lupisteet sinne, minne alueen asiointi ja työssäkäynti muutoinkin suuntautuvat.

Kevään aikana hanke jatkaa työtään rahoitusmallin määrittämiseksi, toimintamallin täsmentämiseksi sekä henkilöstö- ja taloudellisten vaikutusten arvioimiseksi. Hankkeen määräaika on toukokuun lopussa. Lakiesitys pyritään antamaan eduskunnalle syysistuntokaudella.

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO seuraa hanketta omassa taustaryhmässään, joka on koottu hankkeen työryhmissä olevista JUKOn edustajista sekä liittojen asiamiehistä. ■

Mari Raininko

asiamies

Agronomiliitto

JUKOn edustaja hankkeen yhteistoimintaelimessä

Mitä matkakorvauksilla korvataan?

Matkakustannuksina pidetään niitä ylimääräisiä menoja, joita henkilöllä on ollut virkamatkan johdosta. Työntantaja maksaa virkamatkasta mm. matkustamiskustannusten korvausta, päivärahaa, ateriakorvausta, majoituskorvausta ja yömatkarahaa. Päiväraha on tarkoitettu korvaamaan työmatkasta aiheutuneita ruokailu- ja muiden elinkustannusten lisäystä. Sen edellytykset riippuvat matkan kohteesta ja kestoajasta.

Valtion virkamiesten ja työntekijöiden matkakustannusten korvaamisesta sovitaan vuosittain erillisellä virka- ja työehtosopimuksella. Vuosittain julkaistavasta valtion matkustussäännöstä löytyvät sopimusten lisäksi myös sopimuksen soveltamis määräykset ja ohjeet.

Vuodelle 2013 kotimaan kokopäivärahan suuruus on 38 euroa ja osapäivärahan 17 euroa. Auton kilometrikustannuskorvaukset ovat ensimmäisiltä 5000 km:ltä 45 senttiä ja sen jälkeen alkavilta kilometreiltä 40 senttiä. ■

Lehteä julkaisevat yhteistyössä:

Agronomiliitto

Mari Raininko, asiamies
Puh. (09) 2511 1642, 040 901 1642
mari.raininko@agronomiliitto.fi
www.agronomiliitto.fi

Akavan Erityisalat

Kalevi Juntunen, asiamies
puh. 0201 235 351, 040 582 2780
kalevi.juntunen@akavanerityisalat.fi
www.akavanerityisalat.fi

Drifteningsjörsförbundet i Finland, DIFF

Kristina Morberg, t.f. verksamhetsledare
Tfn. (09) 4767 717
kristina.morberg@diff.fi
www.diff.fi

Luonnontieteiden Akateemisten Liitto LAL

Jari Lehto, toiminnanjohtaja
puh. (09) 2511 1661, 0400 667 045
jari.lehto@luonnontieteilijat.fi
www.luonnontieteilijat.fi

Metsänhoitajaliitto

Tapio Hankala, toiminnanjohtaja
puh. (09) 6840 8112
tapio.hankala@metsanhoitajat.fi
www.metsanhoitajat.fi

Suomen Ekonomiliitto SEFE

Tuomas Viskari, asiamies
puh. 0400 4582 36
tuomas.viskari@sefe.fi
www.sefe.fi

Suomen Lakimiesliitto

Tarja Niemelä, neuvottelujohtaja
puh. (09) 8561 0346
tarja.niemela@lakimiesliitto.fi
www.lakimiesliitto.fi

Suomen Psykologiliitto

Riitta Saikkonen-Heinonen, pääsihteeri
puh. (09) 6122 9177, 040 579 1513
riitta.saikkonen@psyli.fi
www.psyli.fi

Tekniikan akateemiset TEK

Pia Hiltunen, asiamies
puh. (09) 2291 2223
pia.hiltunen@tek.fi
www.tek.fi

Tradenomiliitto TRAL

Katariina Tirri-Nuotto, työsuhdelakimies
puh. 0201 55 8810
katariina.tirri-nuotto@tral.fi
www.tral.fi

Uusi Insinööriliitto UIL

Juha Särkkä, julkisen sektorin asiamies
puh. 0201 801 843
juha.sarkka@uil.fi
www.uil.fi

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

Arja Laine, asiamies
puh. 010 231 0355
arja.laine@yhteiskunta-ala.fi
www.yhteiskunta-ala.fi

Ympäristöasiantuntijoiden keskusliitto YKL

Arja Varis, edunvalvontapäällikkö
puh. (09) 622 68510, 0400 488 516
arja.varis@ykl.fi
www.ykl.fi

Vastaava toimittaja: Agronomiliitto, Mari Raininko, p. (09) 2511 1642,
mari.raininko@agronomiliitto.fi
Toimitus: Agronomiliitto, Maija Soljanlahti
Osoitelähde: jäsenliitot